

Beste Leerkracht,

Binnenkort bezoekt u met uw groep 6, Museum de Gevangendoort.

In ons museum draait het om misdaad en Straf en wij laten uw leerlingen zien dat regels en wetten door de jaren heen veranderen, aangepast en geëvolueerd zijn. Deze les is speciaal voor het cultuurmenu ontworpen en is ook anders dan wanneer u een reguliere les boekt.

De leerlingen maken kennis met Kwiefax en haar bewoners. De leerlingen leren dat onze opvattingen over (de effectiviteit van) straffen in de loop der eeuwen zijn veranderd.

Modaxy, één van de bewoners van Kwiefax, ontdekt dat het land behoefte heeft aan wetten en regels. In de stad van Vrede en Recht bezoekt hij de Gevangendoort om te ontdekken hoe hier en wetten zijn ontstaan.

Tijdens de les bekijken we 3 'probleemstellingen' van deze planeet Kwiefax

- Wie is de baas?
- Hoe bepaal je waarde?
- Wat zijn grenzen en hoe bepaal je die?

Belangrijk uitgangspunt bij het maken van deze les is het ontstaan van groepsdynamiek en regels.

Regels voor Kwiefax

Aan het eind van de les komen alleen de drie vragen terug, maar geen oplossingen. Bedenk met de leerlingen een oplossing voor de 3 hoofdvragen.

- Wie bepaalt de regels?
 - o Hoe wordt er bepaald wie de regels maken. Zijn dat de wijste mensen? De sterkste mensen?
 - o Houd iedereen zich aan de regels en de wetten?
 - o Luister je naar iemand die het verstandigste lijkt? Waarom is die persoon het verstandigst?
 - o Eventueel kan je kijken met de leerlingen naar verschillende staatsvormen, zoals communisme, monarchie en dictatuur. Wat lijkt ideaal en is dat ook ideaal?
- Hoe bepaal je waarde?
 - o Hoe werkt de economie?
 - o Wie bepaalt hoeveel je voor een produkt betaald? Jij als consument? Of ook de producent?
 - o Wanneer zijn waardes als meter, liter, achternaam ontstaan? Wanneer is de standaard voor meters en liters ontstaan? En wanneer is het gebruik van achternamen ontstaan. Waarom is het praktischer als we allemaal dezelfde 'waardes' en 'afspraken' gebruiken?
- Wat zijn grenzen en hoe bepaal je die?
 - o Bekijk oude kaarten en plattegronden. (informeer bij het Haags Historisch Museum educatie@haagshistorischmuseum.nl voor een aantal plattegronden van Den Haag uit verschillende periodes) Hoe zijn de grenzen veranderd? Waardoor veranderen grenzen?

- Bekijk online kaarten van Nederland. Bekijk met de leerlingen wat er door de tijd heen veranderd is en laat ze bedenken wat de redenen kunnen zijn van deze veranderingen, zoals oorlog.

Klassenregels:

Er zijn in de klas vast ook regels. Pak deze erbij en bespreek het met de klas.

- Wat zijn de klassenregels?
- Waarom bestaan die?
- Zouden er aanpassingen kunnen komen?
- Zou dat voor iedereen even prettig zijn?

Door de regels in de klas als uitgangspunt te nemen, ontdekken kinderen al snel waarom er regels zijn.

Stel ook eens een uitzonderlijke regel voor, zoals "Alleen kinderen met blauwe ogen mogen vragen stellen" of "Elke vrijdag heeft de juf vrij en zijn jullie alleen in de klas". Welke invloed zouden deze regels hebben op de klas?

Voor in de klas

3 verschillende spellen om met de klas te spelen om ze te laten beseffen wat regels doen.

Spel zonder regels

Wat zou er gebeuren als er geen regels zouden zijn?

Vorbereiding: Maak vooraf stickers met daarop de cijfers 1, 2 en 3. Kies 9 kinderen uit de klas, waarvoor u drie stickers maakt met daarop een 1, drie stickers met een 2, etc. Genoeg voor alle kinderen.

Laat de kinderen in een kring zitten.

Vertel dat u dadelijk bij iedereen op de rug een sticker plakt. Plak in willekeurige volgorde bij ieder kind een sticker op de rug.

Wanneer alle kinderen een sticker op hun rug hebben zegt u: "Het spel is nu begonnen" en u observeert samen met de rest van de klas wat er gebeurt. Geef verder geen uitleg.

Laat de kinderen vervolgens hun gang gaan, stop na 5 – 10 minuten. Het kan zijn dat de kinderen blijven zitten. Het kan ook zijn dat zij op elkaars rug gaan kijken en groepjes gaan vormen. Alles is goed.

Het gaat erom om met elkaar te ervaren hoe het is als er geen duidelijke regels zijn.

Bespreek tot slot met elkaar hoe het is om een spel te doen zonder regels.

Land van geen ID

Laat leerlingen vragen stellen om er achter te komen wat het 'Land van geen ID' is. Zo ontdekken ze dat als je eenmaal de regels kent, het mee doen met de groep makkelijker is.

Vertel de leerlingen dat er een land is van geen idee. Het is een leuk land, maar er is wel wat mis. Ze hebben er geen licht, maar wel lampen. En geen douche of bad, maar ze kunnen zich er wel wassen. Kunnen de kinderen raden wat er mis is?

De kinderen stellen vragen over het land. Een kind dat het door heeft, mag ook helpen met antwoord geven.

In het land van geen ID, bestaat niets waar de letters i of d in voorkomen.

In plaats van ID, kan je ook Geeni, of Welo doen.

Hoe leer je de regels van een nieuw land?

Een middag de baas.

Dit is een 'gewaagd' spel om te spelen. Geef de leerlingen aan, dat zij bijvoorbeeld aan het eind van de week vrijdagmiddag, of één uurtje, de baas zijn. De leerkracht blijft in de klas en is er in geval van nood. Maar verder zijn de leerlingen de baas.

Als leerkracht kan je de leerlingen nu elke dag een half uur de ruimte geven om na te denken hoe zij dit gaan aanpakken. Er moeten namelijk wel een paar taken gedaan worden, en het belangrijkste is, iedereen moet zich veilig voelen. Aan het eind van elke 'brainstorm' van half uur, laat je de kinderen zien wat de regels en afspraken tot dan toe zijn. Probeer ze af en toe te stimuleren met vragen zoals:

- Wat als er naar de WC gegaan moet worden.
- Wat als iemand graag rustig zijn werk wil doen.
- Wie helpt wie?
- Mag er gepest worden?

Waarschijnlijk zullen de leerlingen eerst in een 'juich' stemming zijn en denken dat er geen regels zijn en ze alles mogen doen. Maar gaandeweg zullen ze ontdekken dat regels toch wel heel handig zijn. In het brainstormblok van de dag mogen uiteraard wel regels zijn.

Voor op het digibord:

- <https://haagseschoolplaten.nl/#!/misdaad-en-straf/> en <https://haagseschoolplaten.nl/#!/gebroeders-de-witt/> doe de quiz onder 'docenten informatie' en bekijk de schoolplaten .
- <https://www.schooltv.nl/video/normen-en-waarden-regels-en-wetten-wat-is-het-verschil-tussen-strafrecht-civiel-recht-en-bestuur/> Filmpje van NTR over wetten en regels
- <https://www.vraaghetdepolitie.nl/> Hoe zit het met regels en wetgeving tegenwoordig?

Mocht u vragen hebben, dan horen wij dat graag via:
070-3123065 of educatie@gevangenpoort.nl

Wij wensen u een plezierig museumbezoek toe!
Namens het educatieteam,

Marieke van Os-Lustig